

การสร้างสื่อเสริมสร้างความเข้าใจแนวทางการยื่นขอคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

วันที่รับบทความ	13/03/2568
วันแก้ไขบทความ	28/04/2568
วันที่ตอบรับบทความ	08/05/2568

ฉมฉวรรณ โกมลเมศ^{1,*}

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะงานวิจัยที่ต้องการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อวิเคราะห์รูปแบบในการสร้างแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และเพื่อพัฒนาแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานมหาวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ และคณะครุศาสตร์ ส่วนมากเป็นงานลิขสิทธิ์ ประเภทวรรณกรรม ประเภทจิตรกรรม สำหรับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร 2) ความรู้ความเข้าใจทรัพย์สินทางปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทงานทรัพย์สินทางปัญญา เอกสารการยื่นขอคุ้มครองฯ ระยะเวลาในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา การเขียนข้อมูลเพื่อยื่นขอคุ้มครองฯ และการตระหนักรู้กฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาด้วย 3) แนวทางการพัฒนาการขอขึ้นคุ้มครองฯ โดย 3.1) จัดทำรายละเอียดขั้นตอน ระยะเวลาการดำเนินการยื่นเอกสารประกอบผ่านระบบสารสนเทศของสถาบันวิจัยและพัฒนา ในรูปแบบของการสร้างสื่อ การทำงานนำเสนอ หรือผังงาน ฯลฯ 3.2) เพิ่มช่องทางการส่งเอกสารประกอบการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ผ่านระบบสารสนเทศของหน่วยงาน 3.3) จัดโครงการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา เบื้องต้น สิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร การเขียนข้อมูลการยื่นขอ 3.4) ประชาสัมพันธ์ช่องทางการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทรัพย์สินทางปัญญา 3.5) ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ IP ของมหาวิทยาลัย สร้างความเชี่ยวชาญเพื่อพัฒนางาน IP ให้เป็นระบบ ทำงานเชิงรุก ลดขั้นตอนทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: ทรัพย์สินทางปัญญา การเสริมสร้างความเข้าใจ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

^{1,*} สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
อีเมล: tamolwan.k@dru.ac.th

The Making of Informative Media to Enhance Understanding of the Processes for Requesting Intellectual Property Rights, Dhonburi Rajabhat University

Received	13/03/2025
Revised	28/04/2025
Accepted	08/05/2025

Tamolwan Komolmas^{1,*}

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the nature of research that required intellectual property, 2) to analyze patterns in creating guidelines for applying for intellectual property, and 3) to develop guidelines for applying for intellectual property at Dhonburi Rajabhat University. The population used in the research was university employees. The research tool was a questionnaire. Statistics used in the analysis are frequency and percentage. The research results found that: 1) Most research outputs of Dhonburi Rajabhat University, from the Faculty of Humanities and Social Sciences, the Faculty of Management Science, and the Faculty of Education, are copyrighted works, mainly in the literary and visual arts categories, while the research outputs from the Faculty of Science and Technology were patents/petty patents. 2) Knowledge and understanding of intellectual property was at a moderate level. There should be promotion of knowledge and understanding about types of intellectual property work, documents for applying for protection, period for registering intellectual property, writing information to apply for protection, and awareness of applicable laws regarding intellectual property. 3) Guidelines for developing applications for protection included: 3.1) preparing detailed steps of processing time for submitting supporting documents through the information system of the Research and Development Institute in the form of presentations or flow-charts; 3.2) adding channels for submitting supporting documents for intellectual property protection applications through the agency's information system; 3.3) organizing training projects to provide basic knowledge and understanding about intellectual property, patents/petty patents, and writing application information; 3.4) publicizing channels for contacting intellectual property officers; and 3.5) encouraging the university's IP officers to develop expertise in intellectual property to provide advice.

Keywords: Intellectual property; Enhancing understanding; Dhonburi Rajabhat University

---

^{1,*} Research and Development Institute, Dhonburi Rajabhat University
e-mail: tamolwan.k@dru.ac.th

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีและนวัตกรรมมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการลงทุนวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และมีส่วนช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมดีขึ้นได้ สอดคล้องกับการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง เพื่อช่วยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการศึกษา โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ เป็นเรื่องที่สำคัญที่จะพัฒนาธุรกิจชุมชนท้องถิ่นที่มีอยู่แล้ว หรือให้องค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ พัฒนาสูตรอาหาร พัฒนาทัศนียภาพ เป็นต้น เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ ทรัพยากรที่มีในชุมชนให้เกิดการพัฒนา ผลกระทบเชิงบวกอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ต่อมากระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564 ขึ้น เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมการนำผลงานวิจัยที่เกิดจากการสนับสนุนจากทุนวิจัยมหาวิทยาลัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ด้วยการส่งเสริมการให้ทุนวิจัยกับอาจารย์และบุคลากร ให้ผลิตผลงานวิจัย และนวัตกรรมที่ตรงกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลงานวิจัยเหล่านี้เป็นทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property: IP) อันเกิดจากการประดิษฐ์ คิดค้น หรือการสร้างสรรค์ของมนุษย์ทั้งสิ้น

ที่ผ่านมา มีอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยได้รับทุนวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญกับผลงานวิจัยของอาจารย์และบุคลากร เข้าสู่กระบวนการจดทะเบียนอนุสิทธิบัตร สิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญา รวมทั้งพัฒนาต่อยอดในการใช้ประโยชน์เชิงธุรกิจที่ต้องจะได้รับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ก่อนนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เพื่อให้เป็นไปตามระบบและกลไกของมหาวิทยาลัยจึงนำการยื่นขอจดคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เข้าอยู่ในกระบวนการขอทุนวิจัยของมหาวิทยาลัย เป็นการขับเคลื่อนนักวิจัยให้ผลิตผลงานวิจัย แล้วมีการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรม โดยการยื่นคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้น อาจารย์และบุคลากรดำเนินการผ่านผู้วิจัย ทั้งงานลิขสิทธิ์ อนุสิทธิบัตรและสิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า การดำเนินงานด้านเอกสารต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของอาจารย์และบุคลากร เอกสารที่จำเป็น เช่น สำเนาบัตรประชาชนอธิการบดี หนังสือแต่งตั้ง หนังสือมอบอำนาจ และหนังสือรับรองความเป็นเจ้าของสิทธิ ที่ต้องผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนาที่ผู้วิจัยรับผิดชอบงานทรัพย์สินทางปัญญาเท่านั้น รวมไปถึงแนะนำการเขียนข้อมูล กรอกข้อมูลต่าง ๆ ในการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในการพานักวิจัยไปยังกรมทรัพย์สินทางปัญญา สนามบินน้ำ จังหวัดนนทบุรี เพื่อดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียน

ปัจจุบันนี้กรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้ดำเนินการพัฒนาระบบบริการทรัพย์สินทางปัญญา อิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) โดยให้อยู่ในรูปแบบเทคโนโลยีไร้กระดาษ (Paperless) ในการให้บริการรับแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ จดทะเบียนอนุสิทธิบัตรและสิทธิบัตร รวมไปถึงจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ให้มีประสิทธิภาพ สร้างความสะดวกแก่ประชาชนได้ใช้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (กลุ่มรับแจ้งและบริหารข้อมูลลิขสิทธิ์ กองลิขสิทธิ์, 2564, น.2) ซึ่งอาจารย์และบุคลากรยังไม่ได้ให้ความสนใจในกระบวนการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินอย่างถูกขั้นตอน และยังไม่ทราบถึงกระบวนการยื่นขอแบบใบรับรอง

ทางอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การยื่นข้อมูลในระบบแต่ละครั้ง จะต้องมีการให้ผู้วิจัยแนะนำการกรอกข้อมูลผ่านระบบบริการทรัพยากรสารสนเทศปัญหาอิเล็กทรอนิกส์ ต่อมามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้ลงทะเบียนขอใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศปัญหาอิเล็กทรอนิกส์ในนามมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เนื่องจากการยื่นจดทะเบียนบางประเภทมีกำหนดชำระค่าธรรมเนียม ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เป็นหน่วยงานภาครัฐที่ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียม ในการยื่นคุ้มครองทรัพยากรสารสนเทศปัญหาหลังจากที่ได้รับการยืนยันตัวตนกับเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรสารสนเทศเรียบร้อยแล้ว บัดนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเอกสารที่จำเป็นและเป็นผู้ยื่นข้อมูลผ่านระบบบริการทรัพยากรสารสนเทศปัญหาอิเล็กทรอนิกส์เอง

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การดำเนินงานที่ต้องได้รับการพัฒนาในด้านการให้ข้อมูลของงานวิจัย และการให้เอกสารประกอบการยื่นต่าง ๆ ต้องมีระบบและต้องสร้างความเข้าใจต่อกระบวนการยื่นขอที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นที่มาของการทำงานวิจัย เรื่อง การสร้างสื่อเสริมสร้างความเข้าใจแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพยากรสารสนเทศปัญหา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เพื่อให้ทราบถึงลักษณะงานวิจัยที่ต้องการคุ้มครองทรัพยากรสารสนเทศปัญหา มาวิเคราะห์รูปแบบในการสร้างแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพยากรสารสนเทศปัญหา และพัฒนาแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพยากรสารสนเทศปัญหา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี นอกจากนี้ ยังลดขั้นตอนการดำเนินงานของผู้วิจัยที่ดูแลงานทรัพยากรสารสนเทศปัญหาและสามารถพัฒนางาน IP เป็นเชิงรุกด้านอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะงานวิจัยที่ต้องการคุ้มครองทรัพยากรสารสนเทศปัญหาในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบในการสร้างแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพยากรสารสนเทศปัญหามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพยากรสารสนเทศปัญหา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ตำแหน่งอาจารย์ จำนวน 206 คน และบุคลากร จำนวน 162 คน ทั้งหมด 368 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานมหาวิทยาลัย อาจารย์ และบุคลากรที่มีผลงานวิจัยจากการได้รับทุนวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2566 ผู้ที่กำลังขอทุนวิจัยปี 2567 และผู้ที่มาติดต่อรับบริการจดทะเบียนทรัพยากรสารสนเทศปัญหาในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย (Yamane, 1970, p. 886) จำนวน 192 คน

$$\text{สูตร } n = N / ((1 + Ne^2))$$

โดยที่ n = ขนาดของตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมนได้จากตัวอย่างเท่าที่จะยอมรับได้ ซึ่ง ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดให้ค่า $e=0.05$

$$n = 368 / ((1 + (368 \times (0.05^2)))$$

$$n = 192$$

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ และสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง คณะ/หน่วยงาน ประเภทความคุ้มครองที่ต้องการเคยได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาหรือไม่ สนใจเข้าอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาเบื้องต้น จำนวน 12 ข้อ (โครงการส่งเสริมศักยภาพบุคลากรด้านทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 หลักสูตรระดับต้น รุ่น 2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2566 อ้างถึงใน วราภรณ์ ไตรรัษฎาปนกุล, 2557, น. 70-72) เป็นคำถามแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก คือ ถูก ผิด ไม่แน่ใจ โดยข้อคำถามที่ตอบ “ถูก” จำนวน 4 ข้อ คือ 4, 6, 8, 9 และข้อคำถามที่ตอบ “ผิด” จำนวน 8 ข้อ 1, 2, 3, 5, 7, 10, 11, 12

ตอบ “ถูก”	2	คะแนน
ตอบ “ผิด”	0	คะแนน
ตอบ “ไม่แน่ใจ”	1	คะแนน

การแปลผลคะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายคะแนนเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจทรัพย์สินทางปัญญาเบื้องต้น ใช้วิธีการคำนวณความกว้างของชั้น โดยการนำคะแนนสูงสุดลบคะแนนต่ำสุดของผู้ตอบแบบสอบถามหารด้วยจำนวนชั้นได้ค่าคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.34 – 2.00 คะแนน หมายถึง ความรู้เบื้องต้นอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 0.67 – 1.33 คะแนน หมายถึง ความรู้เบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.66 คะแนน หมายถึง ความรู้เบื้องต้นอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นในข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการขอขึ้นคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของผู้วิจัย ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดขั้นตอนในการทำงานต่อไป

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข โดยหาค่า IOC (สุวิมล ตีรกานันท์, 2546, น. 148) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

$$\text{สูตรการคำนวณ IOC} = \Sigma R/N$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

ΣR คือ ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

คะแนนของผู้เชี่ยวชาญกำหนดได้ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าถูกต้อง/สอดคล้อง/ตรงกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าถูกต้อง/สอดคล้อง/ตรงกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่ายังไม่ถูกต้อง/ไม่สอดคล้อง/ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องเมื่อนับคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน พบว่า แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.68 – 1.00

2) นำประเด็นข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาแก้ไข ปรับลด และปรับปรุง รวมถึงภาษาที่นำมาใช้ด้วย

3) นำแบบสอบถาม ที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ไปทำการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา สูตร Kuder-Richardson เพื่อประเมินค่าความเชื่อมั่น การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นของทรัพยากรทางปัญญา เท่ากับ 0.73

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ด้วยวิธีทำหนังสือไปถึงคณะ หน่วยงาน เพื่อทำเรื่องขอความอนุเคราะห์ดำเนินการทำแบบสอบถาม และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ หลังจากนั้นนำผลการทำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และส่วนข้อเสนอแนะของผู้ทำแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะงานวิจัยที่ต้องการคุ้มครองทรัพยากรทางปัญญาในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี นำเสนอดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะงานวิจัยตั้งแต่ปี 2562-2566

ปี	ลักษณะงาน	ประเภท	จำนวน (เรื่อง)	ที่ได้รับการคุ้มครองแล้ว (เรื่อง)
2562	ลิขสิทธิ์	วรรณกรรม	24	2
2563	ลิขสิทธิ์	วรรณกรรม	42	2
2564	ลิขสิทธิ์	วรรณกรรม/โสตทัศนวัสดุ	58	22
2565	ลิขสิทธิ์	วรรณกรรม/จิตรกรรม/สิ่งบันทึกเสียง	61	31
2566	ลิขสิทธิ์	วรรณกรรม/โสตทัศนวัสดุ	26	-(อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัย)

ลักษณะงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ส่วนใหญ่เป็นสื่อการเรียนการสอนที่เป็นในรูปแบบการพัฒนาผ่านงานวิจัย และการทำสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบวิดีโอ ทัศน สิ่งบันทึกเสียง

2. วิเคราะห์รูปแบบในการสร้างแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ก่อนที่ผู้วิจัยจะวิเคราะห์รูปแบบในการสร้างแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้น จากประสบการณ์ปฏิบัติงานให้บริการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ผู้วิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจทรัพย์สินทางปัญญาเบื้องต้นของผู้ยื่นขอเป็นพื้นฐานที่ต้องเข้าใจก่อนเป็นอันดับแรก เพราะผู้ยื่นคุ้มครองจะเข้าใจรายละเอียด และความต้องการของผลงานวิจัยของตนเองได้ดีกว่าผู้วิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาผลงานวิจัยของผู้ยื่นเอง เมื่อจุดเริ่มต้นถูกต้อง จะทำให้การทำงานต่อจากนี้ถูกต้องตามไปด้วย ผลการวิจัยในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	81	42.2
	หญิง	105	54.7
	LGBTQ	6	3.1
อายุ	20-30 ปี	7	3.7
	31-40 ปี	60	31.3
	41-50 ปี	86	44.8
	50 ปีขึ้นไป	39	20.3
การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	0.5
	ปริญญาตรี	44	22.9
	ปริญญาโท	100	52.1
	ปริญญาเอก	47	24.5

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	0.5
ปริญญาตรี	44	22.9
ปริญญาโท	100	52.1
ปริญญาเอก	47	24.5
ตำแหน่ง		
นักศึกษา	-	-
บุคลากรสายวิชาการ	124	64.6
บุคลากรสายสนับสนุน	68	35.4
อื่น ๆ	-	-
คณะ/หน่วยงาน		
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	30	15.6
คณะครุศาสตร์	29	15.1
คณะวิทยาการจัดการ	25	13.0
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	29	15.1
อื่น ๆ ระบุ.....	79	41.2
ผลงานวิจัยต้องได้รับความคุ้มครองประเภท		
ลิขสิทธิ์	143	74.5
สิทธิบัตร	12	6.3
อนุสิทธิบัตร	16	8.3
เครื่องหมายการค้า	-	-
เครื่องหมายร่วม	-	-
เครื่องหมายบริการ	1	0.5
เครื่องหมายรับรอง	2	1.0
ความลับทางการค้า	-	-
ชื่อทางการค้า	-	-
ไม่มีผลงานวิจัย	18	9.4
เคยยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา		
เคย	26	13.5
ไม่เคย	166	86.5
ความสนใจเข้าอบรมเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา		
สนใจ	176	91.7
ไม่สนใจ	16	8.3

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล รายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 54.7 เพศชาย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 และ LGBTQ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 อายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 และ อายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7

การศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1 รองลงมา คือ การศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ระดับปริญญาตรี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 64.6 และรองลงมา คือ เป็นบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4

คณะ/หน่วยงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ สถาบันวิจัยและพัฒนา กองกลาง สำนักศิลปและวัฒนธรรม สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ กองบริการ การศึกษาและบริการวิชาการ งานประกันคุณภาพ กองนโยบายและแผน ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ กองพัฒนานักศึกษา และโครงการบัณฑิต จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมา คือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 และคณะครุศาสตร์กับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 29 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 15.1

ประเภทผลงานวิจัยที่ต้องการได้รับความคุ้มครอง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการ ได้รับความคุ้มครองประเภทลิขสิทธิ์ จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมา คือ อนุสิทธิบัตร จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 สิทธิบัตร จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 เครื่องหมายรับรอง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และเครื่องหมายรับรอง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มคนที่ไม่ มีผลงานวิจัย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4

ประสบการณ์ขอยื่นคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยยื่น ขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 และรองลงมา คือ เคยยื่นขอ คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5

ความสนใจในการเข้าร่วมการอบรมทรัพย์สินทางปัญญา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ สนใจเข้าร่วมอบรม จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 91.7 รองลงมา คือ ไม่สนใจเข้าร่วมอบรม จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา

การวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาเบื้องต้นของผู้ตอบ แบบสอบถาม เป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน โดยแสดงในรูปของค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม

ความรู้ความเข้าใจทรัพย์สินทาง ปัญญาเบื้องต้น	จำนวน(ร้อยละ)				$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
	ถูก	ผิด	ไม่ แน่ใจ	รวม			
1. งานทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภท ต้องยื่นจดทะเบียน หากไม่จดทะเบียนจะไม่ได้รับความคุ้มครอง	118 (61.56)	62 (32.29)	12 (6.25)	192 (100)	1.29	0.92	ปานกลาง
2. นาย A คิดค้นกรรมวิธีในการสร้างผลิตภัณฑ์ล้างรถแบบได้ถือว่าเป็นผลงานประเภทลิขสิทธิ์	104 (54.17)	72 (37.5)	16 (8.33)	192 (100)	1.17	0.94	ปานกลาง
3. นายเปียร์ ได้คิดค้นประดิษฐ์ยาสระผมสูตรใหม่ที่มีส่วนผสมของน้ำมันดอกทานตะวันและสารสกัดดอกกัญชา ซึ่งไม่มีในโลกมาก่อน ดังนั้น นายเปียร์ จึงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ยาสระผมนี้	95 (49.48)	70 (36.46)	27 (14.05)	192 (100)	1.13	0.92	ปานกลาง
4. ไข่เค็มไชยา ส้มโอนครชัยศรี ปลาทุแม่กลอง ผ้าไหมแพรวา ภาพสิทธิ์ คือ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	154 (80.21)	17 (8.85)	21 (10.94)	192 (100)	1.71	0.61	สูง
5. การออกแบบเครื่องหมายการค้า ควรออกแบบเครื่องหมายให้มีลักษณะสื่อถึงคุณสมบัติ และลักษณะสินค้า	129 (66.67)	46 (23.96)	17 (8.85)	192 (100)	1.43	0.85	สูง
6. เสียง Intro ของ Netflix สามารถนำเสียงที่มีลักษณะนี้มาจดเครื่องหมายการค้าได้	87 (45.31)	67 (34.90)	38 (19.79)	192 (100)	1.10	0.89	ปานกลาง
7. การค้นพบพืชพันธุ์ใหม่ควรนำมาขึ้นจดคุ้มครองที่ กรมทรัพย์สินทางปัญญา	70 (36.46)	91 (47.40)	31 (16.15)	192 (100)	0.89	0.91	ปานกลาง
8. ลวดลายผ้าทอที่เป็นวัสดุที่สร้างขึ้นและที่มีในธรรมชาติ อยู่ในประเภทสิทธิบัตรออกแบบผลิตภัณฑ์	140 (72.92)	23 (11.98)	29 (15.10)	192 (100)	1.61	0.69	ปานกลาง

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจทรัพย์สินทางปัญญาเบื้องต้น	จำนวน(ร้อยละ)				$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้ความเข้าใจ
	ถูก	ผิด	ไม่แน่ใจ	รวม			
9. นาย ก ยื่นจดสิทธิบัตรวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 นาย ก สามารถนำผลงานไปแสดงผลงานในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566 ได้	59	75	58	192	0.92	0.83	ปานกลาง
	(30.73)	(39.06)	(30.21)	(100)			
10. เงื่อนไขในการขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตร ที่สำคัญที่สุดมีเงื่อนไขเดียว คือ ต้องเป็น การประดิษฐ์ ที่ประยุกต์ใช้ทางอุตสาหกรรมได้	40	93	59	192	0.72	0.78	ปานกลาง
	(20.83)	(48.44)	(30.73)	(100)			
11. เมื่อยื่นคำขอสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร หลังจากนั้นต้องรอให้ทางกรมทรัพย์สินทางปัญญา รับจดทะเบียนสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร เรียบร้อยก่อน จึงจะสามารถผลิตสินค้าจำหน่ายได้ หรือตีพิมพ์ผลงานในวารสารได้	98	65	29	192	1.16	0.91	ปานกลาง
	(51.04)	(33.86)	(15.10)	(100)			
12. นายเอ ได้นำผลงานขอตัวเองไปจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์เรียบร้อยแล้วนายบี นำผลงานวิจัยนายเอไปต่อยอด นายบีต้องขออนุญาตนายเอก่อน มิฉะนั้น จะถือว่านายบีละเมิดสิทธิบัตรของนายเอ	103	74	15	192	1.15	0.95	ปานกลาง
	(53.65)	(38.54)	(7.81)	(100)			
ภาพรวม					1.20	0.34	

จากตารางที่ 3 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการนำมาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน มาแสดงจำนวนค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

1. งานทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภท ต้องยื่นจดทะเบียน หากไม่จดทะเบียนไม่ได้รับความคุ้มครอง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.29$, S.D. = 0.92) โดยมีผู้ตอบถูกจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 61.56 ผู้ตอบผิด จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 32.29 และผู้ตอบไม่แน่ใจ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25

2. นาย A คิดค้นกรรมวิธีในการสร้างผลิตภัณฑ์ล้างรถแบบได้ ถือว่าเป็นผลงานประเภทลิขสิทธิ์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.17$, S.D. = 0.94) โดยมีผู้ตอบถูก จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 54.17 ผู้ตอบผิด จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และผู้ตอบ ไม่แน่ใจ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33

3. นายเปียร์ ได้คิดค้นประดิษฐ์ยาสระผมสูตรใหม่ที่มีส่วนผสมของน้ำมันดอกทานตะวันและสารสกัดดอกกัญชา ซึ่งไม่มีในโลกมาก่อน ดังนั้น นายเปียร์ จึงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ยาสระผมนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.13$, S.D. = 0.92) โดยมีผู้ตอบถูก จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 49.48 ผู้ตอบผิด จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 36.46 และผู้ตอบไม่แน่ใจ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 14.05

4. ไข่เค็มไชยา ส้มโอนครชัยศรี ปลาหมึกแมงลอง ผ้าไหมแพรวากาฬสินธุ์ คือ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.71$, S.D. = 0.61) โดยมีผู้ตอบถูก จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 80.21 ผู้ตอบผิด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.85 และผู้ตอบไม่แน่ใจ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.94

5. การออกแบบเครื่องหมายการค้า ควรออกแบบเครื่องหมายให้มีลักษณะสื่อถึงคุณสมบัติและลักษณะสินค้า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.43$, S.D. = 0.85) โดยมีผู้ตอบถูก จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ผู้ตอบผิด จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 23.96 และผู้ตอบไม่แน่ใจ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.85

6. เสียง Intro ของ Netflix สามารถนำเสียงที่มีลักษณะนี้มาจดเครื่องหมายการค้าได้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.10$, S.D. = 0.89) โดยมีผู้ตอบถูก จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 45.31 ผู้ตอบผิด จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 34.90 และผู้ตอบไม่แน่ใจ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.79

7. การค้นพบพืชพันธุ์ใหม่ควรนำมาขึ้นจดคุ้มครองที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.89$, S.D. = 0.91) โดยมีผู้ตอบถูก จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 36.46 ผู้ตอบผิด จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40 และผู้ตอบไม่แน่ใจ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 16.15

8. ลวดลายผ้าทอที่เป็นวัสดุที่สร้างขึ้นและที่มีในธรรมชาติ อยู่ในประเภทสิทธิบัตรออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.61$, S.D. = 0.69) โดยมีผู้ตอบถูก จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 72.92 ผู้ตอบผิด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.98 และผู้ตอบไม่แน่ใจ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10

9. นาย ก ยื่นจดสิทธิบัตรวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 นาย ก สามารถนำผลงานไปแสดงผลงานในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.92$, S.D. = 0.83) โดยมีผู้ตอบถูก จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 30.73 ผู้ตอบผิด จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 39.06 และผู้ตอบไม่แน่ใจ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 30.21

10. เงื่อนไขในการขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์/อนุสิทธิบัตร ที่สำคัญที่สุดมีเงื่อนไขเดียว คือ ต้องเป็นการประดิษฐ์ที่ประยุกต์ใช้ทางอุตสาหกรรมได้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจอยู่ใน

ระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 0.72$, S.D. = 0.78) โดยมีผู้ตอบถูก จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 ผู้ตอบผิด จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 48.44 และผู้ตอบไม่แน่ใจ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 30.73

11. เมื่อยื่นคำขอสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร หลังจากนั้นต้องรอให้ทางกรมทรัพย์สินทางปัญญารับจดทะเบียนสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรเรียบร้อยก่อน จึงจะสามารถผลิตสินค้าจำหน่ายได้ หรือตีพิมพ์ผลงานในวารสารได้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.16$, S.D. = 0.91) โดยมีผู้ตอบถูก จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 51.04 ผู้ตอบผิด จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 33.86 และผู้ตอบไม่แน่ใจ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10

12. นายเอ ได้นำผลงานของตัวเองไปจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์เรียบร้อยแล้ว นายบีนำผลงานวิจัย นายเอไปต่อยอด นายบีต้องขออนุญาตนายเอก่อน มิฉะนั้น จะถือว่านายบีละเมิดสิทธิบัตรของนายเอ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.15$, S.D. = 0.95) โดยมีผู้ตอบถูก จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 53.65 ผู้ตอบผิด จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 38.54 และผู้ตอบไม่แน่ใจ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.81

การพัฒนาแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

แบบสอบถาม ตอนที่ 3 ของแบบสอบถามเป็นการขอความคิดเห็นในเรื่อง ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของผู้วิจัยเอง ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดขั้นตอนในการทำงานที่ซ้ำซ้อน มีรายละเอียดเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ดังนี้

1. จัดอบรมเกี่ยวกับสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร เพราะที่ผ่านมาเคยเข้าอบรมลิขสิทธิ์เท่านั้น
2. ระบุแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา กระบวนการ ขั้นตอน ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน
3. หากมีการอบรมต้องอำนวยความสะดวกในการเข้าร่วม
4. ความสนใจประเภทการยื่นขอคุ้มครองที่ต้องการ ให้มีช่องทางหลากหลาย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ลักษณะงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2566

ผลการวิจัย พบว่า ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะครุศาสตร์ เป็นลักษณะงานลิขสิทธิ์ ประเภทวรรณกรรม (งานนิพนธ์) ประเภทจิตรกรรม (ภาพกราฟิก ภาพวาด) สำหรับงานภาคอุตสาหกรรมมาจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นส่วนใหญ่ การประดิษฐ์ที่ไม่ซับซ้อน และต่อยอดอุตสาหกรรมวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย รองลงมา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีการออกแบบเครื่องหมายการค้า เพื่อมอบให้กับชุมชนท้องถิ่นได้นำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ เนื่องจากบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มุ่งเน้นด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาท้องถิ่น ผลงานวิจัย จึงเป็นรูปแบบองค์ความรู้เพื่อการศึกษา การสำรวจพื้นที่เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และให้บริการทางวิชาการ

ในการศึกษาลักษณะงานวิจัยเพื่อพิจารณาประเภทการคุ้มครองนั้น มีข้อจำกัดอยู่ ดังนี้

1) ข้อมูลงานวิจัยไม่สามารถบ่งบอกผลผลิต ผลิตรายงาน ชิ้นงาน งานประดิษฐ์ ของนักวิจัยได้ เช่น การสร้างผลิตรายงาน ขั้นตอน กรรมวิธีการผลิต เพราะฉะนั้น ผู้วิจัยเองจึงทำวิจัยนี้ขึ้นมาเพื่อตอบ ปัญหาของกระบวนการดำเนินงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี งานพิจารณา ทรัพย์สินทางปัญญางานวิจัยนั้น เป็นงานต้นน้ำ ที่ต้องร่วมการพิจารณางานวิจัยที่ได้รับทุน เจริญพุดคุย และรับทราบเนื้อหางานวิจัยกับผลผลิต ผลิตรายงาน ชิ้นงาน งานประดิษฐ์ ที่จะเกิดขึ้นกับงานวิจัยนั้น ๆ

2) งานวิจัยประเภทสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตรที่ยังไม่ได้รับการยื่นคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้น เป็นงานวิจัยที่ได้ถูกเผยแพร่ออกสู่สาธารณะแล้ว จึงไม่เกิดความรู้ใหม่ ผู้วิจัยพบว่า เกิดจากกระบวนการ ดำเนินงานตามสัญญาให้ทุน ที่ต้องนำเสนอผลงานวิชาการ และนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อความสมบูรณ์ของ กระบวนการให้ทุน ซึ่งผู้วิจัย เห็นว่า ต้องมีการประชุมหารือกับผู้บริหาร แจ้งถึงปัญหาที่พบ เพื่อปรับแก้ไข กระบวนการดำเนินงานในสัญญาให้ทุน เช่น ผลงานประดิษฐ์ที่เป็นภาคอุตสาหกรรม จะต้องส่งยื่น คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดยมีการกำหนดระยะเวลายื่นส่งรายละเอียดงานประดิษฐ์ แบบฟอร์ม ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ยื่นทรัพย์สินทางปัญญา เพราะยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้น ต้องยื่นขอก่อนที่จะ ส่งเล่มวิจัยฉบับสมบูรณ์ส่งเผยแพร่ออกไป รวมถึงให้ความรู้สร้างความเข้าใจแก่อาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา ทุกหน่วยงานในเรื่องนี้มากขึ้น เป็นต้น

3) ในช่วงปี พ.ศ. 2562-2563 การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้น นักวิจัย หรือบุคลากรของ มหาวิทยาลัยต้องดำเนินการยื่นคุ้มครองเองในนามมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ สนามบินน้ำ ต่อมาปี 2564-2565 กรมทรัพย์สินทางปัญญามีระบบยื่นคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญาทางออนไลน์ นักวิจัยและบุคลากรต้องลงทะเบียนขอใช้ใบรับรองทางอิเล็กทรอนิกส์ ก่อน ทำการเปิดใช้งาน (Activate) ทางอีเมล และยืนยันตัวตนกับเจ้าหน้าที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อดำเนินการลงทะเบียนเรียบร้อย นักวิจัยและบุคลากรต้องเข้าระบบและดำเนินการยื่นข้อมูลต่าง ๆ เอง ซึ่งผู้วิจัยเองที่เป็นผู้ทำเอกสารประกอบ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร หนังสือมอบ อำนาจจากอธิการบดี สำเนาบัตรประชาชนของผู้มอบอำนาจ สำเนาแต่งตั้งอธิการบดี รวมถึงการแนะนำ ในเรื่องต่าง ๆ ตามระบบยื่นทรัพย์สินทางปัญญาออนไลน์ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ในช่วงปลายปี 2565-ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้ลงทะเบียนยืนยันตัวตนต่อเจ้าหน้าที่กรมทรัพย์สินทาง ปัญญา เพื่อดำเนินการยื่นคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเอง เพราะหน่วยงานรัฐได้รับการยกเว้น ค่าธรรมเนียม และลดขั้นตอนในการทำงาน จะเห็นได้ว่างานวิจัยได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เพิ่มขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตามผู้วิจัย พบว่า เอกสารประกอบการยื่นต่าง ๆ นักวิจัยและบุคลากร ยังไม่ทราบว่า ต้องใช้เอกสารอะไรบ้าง และผลงานวิจัย สามารถจดคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอะไรได้บ้าง บางผลงานวิจัยสามารถจดสิทธิบัตรกรรมวิธีได้ แต่ก็ได้รับการเผยแพร่ไปแล้ว และไม่ทราบว่าสามารถยื่นได้

2. วิเคราะห์รูปแบบในการสร้างแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

ผลการวิจัย พบว่า พนักงานมหาวิทยาลัย อาจารย์ และบุคลากรที่มีผลงานวิจัยจากการได้รับ ทุนวิจัย ผู้ที่กำลังขอทุนวิจัย 2567 และผู้ที่มาติดต่อรับบริการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา มีความรู้ ความเข้าใจทรัพย์สินทางปัญญาเบื้องต้น อยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นว่าความรู้ความเข้าใจของทรัพย์สิน ทางปัญญาเบื้องต้นยังไม่มีความรู้ความเข้าใจมากนัก อาจเกิดจากการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนใน

ระยะเริ่มต้น และให้ความสำคัญในการตระหนักรู้ถึงความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัย ก่อนนำไปใช้ประโยชน์ทั้ง ๆ ที่มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564 ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ต้องส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทงานทรัพย์สินทางปัญญา เอกสารการยื่นขอคุ้มครองฯ ระยะเวลาในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา การเขียนข้อมูล เพื่อยื่นขอคุ้มครองฯ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์ มาพัฒนาท้องถิ่น ใช้ในงานอุตสาหกรรม ธุรกิจรายย่อยไปถึงรายใหญ่ และการตระหนักรู้กฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาด้วย

3. แนวทางในการพัฒนาการขอขึ้นคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

มีรายละเอียดความต้องการกับการพัฒนาแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ดังนี้

- 1) จัดอบรมเกี่ยวกับสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร เพราะที่ผ่านมาเคยเข้าอบรมลิขสิทธิ์เท่านั้น
- 2) ระบุแนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา กระบวนการ ขั้นตอน ผ่านทาง

เว็บไซต์ของหน่วยงาน

- 3) หากมีการอบรมต้องอำนวยความสะดวกในการเข้าร่วม
- 4) ความสนใจประเภทการยื่นขอคุ้มครองที่ต้องการ ให้มีช่องทางที่หลากหลาย

ผู้วิจัยสรุปแนวทางการพัฒนาการขอขึ้นคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ดังนี้

1. การให้ความรู้เบื้องต้น รายละเอียดขั้นตอน ระยะเวลาการดำเนินการยื่น เอกสาร ประกอบผ่านระบบสารสนเทศของสถาบันวิจัยและพัฒนา ในรูปแบบการสร้างสื่อ การจัดทำงานนำเสนอ แบบอินโฟกราฟิกหรือผังลำดับงาน (Flow-chart) แสดงขั้นตอน ระยะเวลาในการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา หรือคลิปวิดีโอ วิดีทัศน์ เผยแพร่ทุกช่องทาง เช่น เว็บไซต์ ไลน์ และเฟซบุ๊ก เป็นต้น การติดแผนประชาสัมพันธ์ตามคณะต่าง ๆ ทำรายการคำถาม/คำตอบ (FAQ) ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับ IP บนเว็บของสถาบันวิจัยฯ ฯลฯ เพื่อ การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Learning) ลดการติดต่อสอบถาม ผู้วิจัยมีเวลาพัฒนางานสร้างความเชี่ยวชาญให้ตนเอง

ภาพที่ 1 สื่ออินโฟกราฟิกเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา

2. เพิ่มช่องทางการส่งเอกสารประกอบการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาผ่านระบบสารสนเทศของหน่วยงาน ลดเวลาเดินทางของผู้ต้องการยื่นทรัพย์สินทางปัญญา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ

3. จัดโครงการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาเบื้องต้น โครงการอบรมเกี่ยวกับการยื่นคุ้มครองสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร การเขียนข้อมูลในเอกสารประกอบการยื่นขอสำหรับผู้ที่สนใจเข้าร่วมอบรมคณะ/หน่วยงานอื่น โดยเฉพาะคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4. ประชาสัมพันธ์ช่องทางการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อความสะดวกและรวดเร็วของการดำเนินงาน

5. จัดตั้งหน่วยงานและเจ้าหน้าที่เชี่ยวชาญด้านทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับให้คำแนะนำ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จัดอบรมเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาอย่างต่อเนื่อง

2. ประชาสัมพันธ์แนวทางการยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา กระบวนการ ขั้นตอน ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน

3. พัฒนาสื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ที่จำเป็นผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน

4. ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่สนใจเข้าร่วมอบรม ผู้วิจัยคิดหาแนวทางผลักดันนักวิจัยเข้า TRIUP ACT เชิงรุก หรือปรับกระบวนการขอทุนอุดหนุนวิจัยกับผู้บริหารสถาบันวิจัยและพัฒนา

บรรณานุกรม

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (ม.ป.ป.). **ความรู้เบื้องต้นด้านทรัพย์สินทางปัญญา**. ค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2567, จาก https://www.ipthailand.go.th/images/633/book/basic_IP.pdf.
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2560). **คู่มือผู้ใช้งานระบบ (User Manual)**. ค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2566, จาก <https://ipmart.ipthailand.go.th/uploads/User%20Manual.pdf>.
- กลุ่มรับแจ้งและบริหารข้อมูลลิขสิทธิ์ กองลิขสิทธิ์. (2564). **คู่มือการใช้งานระบบแจ้งและบริหารจัดการข้อมูลลิขสิทธิ์**. กรุงเทพมหานคร: กองลิขสิทธิ์ กรมทรัพย์สินทางปัญญา.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2544). **ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- ปวริศร เลิศธรรมเทวี. (2561). **ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- มยุรี จอยเอกา. (2564). **กระบวนการบริการขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรารณ ไตรรัษฎาปนกุล. (2557). **แนวทางการพัฒนาการให้บริการในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศรียา วังสารยางกูร. (2560). **คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน
- สำนักงานวิจัย นวัตกรรมและพันธมิตร. (2564). **ทรัพย์สินทางปัญญา – Intellectual Property**. งานทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานวิจัย นวัตกรรมและพันธมิตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <https://ripo.kmutt.ac.th/intellectual-property/>.
- สุทิน สัมปัตตะวนิช. (2534). **การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา**. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล.
- สุวิมล ติรกานนท์. (2546). **การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ติรกานนท์. (2550). **การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). The theory of the estimation of test reliability. *Psychometrika*. 2(3), pp. 151–160. Retrieved February 10, 2024, from https://link.springer.com/article/10.1007/BF02288391?utm_source=copilot.com.
- Yamane, T. (1970). **Elementary sampling theory**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.